

Karácsony utáni 2. vasárnap

Sir 24,1–4.12–16

A maga dicséretét zengi a bölcsesség...

A maga dicséretét zengi a bölcsesség, népe közepette dicséri önmagát. Megszólal a Magasságbeli népének körében, és hatalma láttán dicsekedve mondja: „Én a Fölségesnek szájából születtem, s ködként borítottam be az egész földet. Fönt a magasságban volt a lakóhelyem, és a trónusom felhőoszlopon állt.

Dicsőséges nép közt vertem így gyökeret, az Úrnak részében, az ő örökrészn. Magasra nőtem, mint Libanon cédrusa, és mint a ciprusok a Hermon-hegységben. Magasra nőtem, mint Engedi pálmája, mint a jerikói rózsauiltetvények. Mint a pompás olajfa a síkságon, mint a vízmelléki platán, úgy nőtem fel. Illatos vagyok, mint a fahéj és a balzsam, mint a kiváló mirha, illatot árasztok. Mint a stórax, a galbán, az ónix és a stakté, mint a jó illatú tömjén a sátorban. Mint a terebint, kiterjesztem ágaim, ágaim szépek és ékesek.

Jézus, Sirák fia könyve az ószövetségi bölcsességi irodalom egyik leghosszabb alkotása, a leginkább szerteágazó témákkal, ami különös, hogy ennek a könyvnek a latin címe Ecclesiastius, vagyis egyházi oktatásra alkalmas könyv. Az oka ennek az elnevezésnek, hogy sajátos stílusban ugyan, de a könyv az erények oktatására és a bűnök és hibák elkerülésére oktat, nagy élettapasztalat birtokában. A keresztény egyházban átvették azt a hellenizmusban is ismert nézetet, hogy az erény tanítható. A művelt ember és az erényes ember az antik hellén világban azonosnak tekinthető volt. A keresztény nevelés értékelte ezt a nézetet és a hittanulókat, akik igen különböző kultúrából és vallási morális szemlélettel léptek be a keresztény egyház hittanulói közé, ezzel a könyvvel oktatták.

A bölcsesség Isten legértékesebb tulajdonsága. A zsidó gondolkodás szerint megelőzi a világ teremtését, mert az Istennek előbb kellett rendelkeznie a világ tervével, ami alapján megteremtette és létrehozta a dolgokat. A zsidó teológusok úgy vélték, hogy ezt a mennyei isteni bölcsességet rögzíti a Tóra vagy a Szentírás, erre szolgálnak vezérfonalul Mózes törvényei. A keresztények másként gondolkodtak. Úgy vélték, hogy Isten bölcsessége nem foglalható szavakba, hanem Jézus

tetteiből és szavaiból olvasható ki, hogy aztán aki megértette, szavaiban és tetteiben teremtsé újjá.

A bölcsességet minden kultúrában igyekeztek megragadni, minden nép irodalmában találunk legtöbbször tematikus gyűjteményeket, amelyek által szerették volna tovább adni a bölcsességet. A királyok megtették ezt az apa-fiú formulákban vagy rövid hasonlatokban, kéttagú mondásokban. Az élettapasztalat, a tragédiák sok embert tanítottak emelkedett elmélkedésre. A sikeres vagy a sikertelen élet mind azt követelte, hogy értelmet keressenek abban a cselekvéssorban, amely velük történt. A tragédiák idején pedig kérdések születtek, Isten miért engedi ezeket, miért sújt büntetéssel. A halál közelsége és a betegség mindenkét a bennük keletkezett konfliktus feloldására sarkalta, szerette volna megfejtani az élet titkát, elnyerni a bölcsességet, amely működik jó és balsors idején.

Persze ez feltételezi, hogy az ember életének aktív szakaszai után vagy esetleg közben is időt teremtsen az elmélkedésre, az élet értelmét megvilágosító olvasmányokra vagy a lelki gondokat feltáró beszélgetésekre. Ezek azok a mondatok, amikor az olvasmány, az elmélkedés vagy az értelmes beszélgetés közben meglátogathat bennünket is a bölcsesség. Feltáruhatnak Isten titkai, megérthetjük Isten tervét életünkkel, bekapcsolódhatunk más életébe úgy, hogy közeledésünk vigaszt és értelmet vigyen az életébe. Ne feledjük, a bölcsesség mindezek után is megmarad Isten ajándéka, amit neki kell megköszönnünk.